

KRLE Hjelpearck – 10. klasse

Muntlig-praktisk eksamen — LK20

Kristendom

Jesus

- Guds sønn, Messias, Frelser
- Født Betlehem, vokste opp i Nasaret
- Forkynte kjærlighet og tilgivelse
- Døde på korset, stod opp (oppstandelsen)
- Bergprekenen: saligprisninger

Bibelen

- **GT:** Skapelsen, Moses, profetene
- **NT:** Evangeliene, Paulus' brev
- Lignelser: Barmhjertige samaritan

Kirkehistorie

- 313: Tillatt i Romerriket
- 1054: Skismaet (øst/vest)
- 1517: Reformasjonen (Luther)
- 1030: Kristendommen til Norge

Retninger

- **Katolsk:** Paven, sakramenter
- **Ortodoks:** Patriarker, ikoner
- **Protestant:** Bibelen alene

Islam

Grunnleggende

- Allah er den eneste Gud
- Muhammed siste profeten
- Koranen: Allahs ord

De fem søylene

1. Shahada: Trosbekjennelsen
2. Salat: Bønn 5x daglig
3. Zakat: Almisser
4. Sawm: Faste i ramadan
5. Hajj: Pilegrimsreise Mekka

Høytider

- Id al-fitr: Etter ramadan
- Id al-adha: Offerfesten

Jodedom

Grunnleggende

- Eldste monotheistiske religion
- Pakten: Gud og Abraham
- Toraen: De fem Mosebok

Viktige elementer

- Sabbat: Fredag kveld–lørdag
- Kosher: Matregler
- Synagoge, Rabbi
- Bar/bat mitsva: 13/12 år

Høytider

- Pesach: Utgangen fra Egypt
- Jom kippur: Forsoningsdagen
- Hanukka: Lysfesten

Hinduisme

Grunnleggende

- Verdens eldste levende religion
- Brahman er alt
- Trimurti: Brahma, Vishnu, Shiva
- Hellige skrifter: Vedaene

Sentrale begreper

- **Karma:** Handlingers konsekvenser
- **Samsara:** Gjenfødelse
- **Moksha:** Frigjøring
- **Dharma:** Plikt
- **Ahimsa:** Ikke-vold

Buddhisme

Grunnleggende

- Siddharta Gautama (Buddha)
- Ingen skapergud
- Mal: Nirvana

De fire edle sannheter

1. Livet inneholder lidelse
2. Lidelse skyldes begjeer
3. Lidelse kan overvinnes
4. Den atterfoldige vei

Attefoldig vei (utvalg)

- Rett innsikt, holdning
- Rett tale, handling, levevis
- Rett oppmerksomhet, meditasjon

Etikk og moral

Grunnbegreper

- **Etikk:** Refleksjon over moral
- **Moral:** Rett/galt
- **Verdier:** Det vi setter høyest
- **Normer:** Regler

Etiske modeller

- **Pliktetikk:** Regler (Kant)
- **Konsekvensetikk:** Resultat
- **Sinnelagsetikk:** Intensjon
- **Dydsetikk:** God karakter

Den gylne regel

“Gjør mot andre som du vil andre skal gjøre mot deg” – finnes i alle religioner

Filosofi og livssyn

Livssyn

- Religiøse: Tro på overnaturlig
- Sekulaere: Humanisme, ateisme

Store spørsmål

- Meningen med livet?
- Finnes Gud?
- Hva skjer etter døden?
- Hva er rett og galt?

Menneskerettigheter

Grunnleggende

- FN 1948: Universelle rettigheter
- Gjelder alle mennesker

Viktige rettigheter

- Retten til liv
- Religionsfrihet, ytringsfrihet
- Forbud mot tortur/slaveri
- Rett til utdanning

Religionsdialog

Prinsipper

- Samtale, ikke omvending
- Lytte og forstå
- Respektere forskjeller
- Finne felles verdier

Felles temaer

- Den gylne regel
- Nestekjærlighet
- Fred og rettferdighet

Høytider

Kristne

- Jul: Jesu fødsel
- Påske: Død og oppstandelse
- Pinse: Den hellige ånd

Overgangsritualer

- Dåp, konfirmasjon
- Bryllup, begravelse

Sammenligne religioner

Gudsoppfatning

- Monoteisme: Kristendom, islam, jødedom
- Polyteisme: Hinduisme
- Ateisme: Buddhisme

Hellige skrifter

- Bibelen, Koranen, Toraen
- Vedaene, Tripitaka

Liv etter døden

- Kristendom/islam: Himmell/helvete
- Hinduisme/buddhisme: Gjenfødelse

Muntlig eksamen**Eksamenens oppbygning**

- 48 timer forberedelse
- Alle hjelpemidler tillatt
- Presentasjon: ca. 10 min
- Samtale: 10–15 min

Struktur**1. Innledning (1–2 min)**

- Presenter tema
- Fang oppmerksomhet
- Gi oversikt

2. Hoveddel (6–7 min)

- 2–3 hovedpunkter
- Bruk eksempler
- Vis kunnskap

3. Avslutning (1–2 min)

- Oppsummer
- Egen refleksjon

Gode innledninger

- Start med et spørsmål
- Bruk et sitat
- Fortell en historie
- Vis et bilde

Overganger

- “Na skal jeg gå videre til...”
- “Dette bringer meg til...”
- “La oss se nærmere på...”

Samtalen med sensor**Typiske spørsmål**

- “Kan du sammenligne...?”
- “Hva er likheter/forskjeller?”
- “Hvordan påvirker dette...?”
- “Hva mener du selv?”
- “Kan du utdype dette?”

Gode svar

- Ta deg tid til å tenke
- Svar med begrunnelse
- Bruk eksempler
- Koble til fagstoff

Hvis du står fast

- “Kan du gjenta spørsmålet?”
- “La meg tenke litt...”
- “Jeg er ikke sikker, men...”
- Provm å koble til noe du kan

Framføring**Kroppsspråk**

- Sta/sitt stødig
- Hold blikkontakt
- Bruk hendene naturlig
- Ikke stirr ned i manus

Stemmebruk

- Snakk tydelig og høyt
- Varier tempo
- Bruk pauser
- Unngå “eh” og “liksom”

Nervositet

- Pust dypt før du starter
- Sensor vil deg vel
- Fokuser på innholdet
- Øv mye på forhand

Forberedelse (48 timer)**Dag 1: Første oppgaven**

- Les oppgaven flere ganger
- Understrek nøkkelord
- Lag tankekart

Dag 1–2: Research

- Søkk bakgrunnsinformasjon
- Ta notater
- Finn gode eksempler

Dag 2: Lag presentasjon

- Skriv stikkord (ikke manus)
- Lag lysbilder
- Øv på fremføringen

Kvelden før

- Øv hele presentasjonen
- Ta tiden
- Legg deg tidlig!

Vurderingskriterier**Faglig innhold**

- Svarer på oppgaven
- Viser forståelse
- Bruker fagbegreper
- Gir gode eksempler
- Reflekterer selvstendig

Kommunikasjon

- Tydelig struktur
- God formidling
- Blikkontakt
- Engasjement

Sjekkliste**Innhold**

- ☐ Svarer på oppgaven
- ☐ Bruker fagbegreper
- ☐ Gir eksempler
- ☐ Viser sammenhenger
- ☐ Reflekterer selvstendig

Framføring

- ☐ God struktur
- ☐ Riktig lengde (10 min)
- ☐ Tydelig tale
- ☐ Blikkontakt
- ☐ Øvd flere ganger

Husk!

- Du kan stoffet
- Vis respekt for alle religioner
- Bruk “ifølge” og “mener”
- Skille fakta fra mening
- Sensor heier på deg!